

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 7, Issue 3, September 2019, p. 40-50

Received	Reviewed	Published	Doi Number
July 2019	August 2019	30.09.2019	10.29228/ijlet.23375

**Evaluation of the Book “Vapurları Seven Çocuk”
With Reading Response Theory**

Arzu ÇEVİK¹ & Merve MÜLDÜR²

ABSTRACT

Reading is giving meaning to the texts and its reinterpretation. The author communicates with the reader through the text. This is the process in which the reader establishes a meaning on the text. This process is shaped according to the reader's prior knowledge, experiences and interests. Children meet literary texts through the products of children's literature. Children's reactions to texts can provide the educators and book authors with important data. In this research, it was aimed to determine the reactions of children to a picture book. In the research, text-centered and reader-centered written answers of 5th grade students and the distribution of these written answers were analyzed. The research included 28 students who studied at a school selected with the purposive sampling method. According to the results of the research, it was seen that 5th grade students gave reader-centered reactions. It was found that they established personal ties with the books and reacted at events identified with their own lives, and that events which created positive emotions influenced them.

Key Words: Picturebooks, text, reader-response theory.

**“Vapurları Seven Çocuk” Adlı Kitabın
Okur-Tepki Teorisi İle Değerlendirilmesi**

ÖZET

Okuma, metnin anlamlandırılması ve yeniden yorumlanmasıdır. Yazar, metin aracılığıyla okuruyla iletişim kurmaktadır. Bu süreç okurun metin üzerinde bir anlam kurma sürecidir. Okuma okurun ön bilgilerine, deneyimlerine, ilgilerine bağlı olarak şekillenmektedir. Çocukların edebî metinlerle buluşması çocuk edebiyatı ürünleri ile gerçekleşmektedir. Çocukların metinlere yönelik verdikleri tepkiler eğitimcilere ve kitap yazarlarına önemli veriler sağlayabilir. Bu araştırmada çocukların resimli bir kitaba yönelik tepkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada 5. sınıf öğrencilerinin metin merkezli ve okur merkezli yazılı cevapları ve bu yazılı cevapların dağılımı analiz edilmiştir. Araştırmaya amaçlı örneklem yöntemiyle seçilen bir okulda okuyan 28 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre 5. sınıf öğrencilerinin okur-merkezli tepkiler verdikleri görülmüştür. Kitaplarla kişisel bağ kurdukları ve kendi hayatlarıyla özdeşleşen olaylara tepki gösterdikleri, olumlu duygular yaratan olayların onları etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Resimli kitaplar, okur-tepki teorisi, metin.

¹ Dr., Bartın Üniversitesi/Eğitim Fakültesi, arzu021@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9673-847X

² Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi/Eğitim Fakültesi, mervemuldur@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2595-5749

1. Giriş

Okuma, yazıyla kodlanan duygu ve düşüncelerin okur tarafından çözümlenerek yeniden anlamlandırılmasıdır. Anlamlandırma yazının anlamını araştırma ve okuru tarafından yazıya katkı sağlama şeklinde ifade edilmektedir (Güneş, 2017). Böylece okuma eylemi gerçekleşmekte ve metin anlamlandırılırken yeniden yorumlanmaktadır. Karatay (2014), okuma anlama sürecinin basamaklarını; alfabe ve görsel sembol bilgisi, sağlıklı göz- sinir sistemi, ön öğrenmeler, metindeki bilgiler, bu bilgilerin saklanması şeklinde sıralamaktadır. Bu süreçte ise görülenin zihinde anlamlandırılması ile gelişen fiziksel ve zihinsel boyutlar okumanın gerçekleşmesini sağlamaktadır (Gögüş, 1978; Güneş, 2013, Karatay, 2014; Özdemir, 1993; Sever, 2004). Bu bakımdan okuma iki boyutta gerçekleşmektedir: zihinsel ve fiziksel. Ancak Arıcı (2018), okumanın fiziksel ve zihinsel yönünün yanı sıra toplumsal yönüne de değinmiştir. Toplumsal hafıza şeklinde ifade edilebilecek öğelerin de okumayı şekillendirdiği anlaşılmaktadır. Bu hafıza zihinde depolanan bilgileri kapsamaktadır. Anlamlandırma ve yorumlama ön bilgilerin harekete geçmesiyle gerçekleşmektedir (Güneş, 2013). Ön bilgiler kişinin bireysel tecrübeleri ile ait olduğu toplumun kültürel öğretilerinin harmanlanmasıyla oluşmaktadır.

Okurun metinle etkileşime girmesi yani metin üzerindeki yazılı sembolleri çözümleyip yorumlayarak anlam oluşturabilmesi etkili bir okumanın gerçekleşmesinin en önemli ön koşuludur (Ulusoy, 2016, s. 488). Okurun metne vereceği tepki bu açıdan önem kazanmaktadır. Okuma eyleminde yazar ile okur gizli bir iletişim kurmaktadır. Akyol (2013, s. 33), okumayı yazar ve okuyucu arasında aktif ve etkili iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma süreci olarak ifade etmektedir. Okumanın içerisinde iletişim vardır. Yazar okunmak için yazar, okur kendi dışındaki birikime ulaşmak, özümsemek ve kendi birikimini oluşturma çabası ile bu eylemi gerçekleştirmektedir. Yazar duygu, düşüncelerini dil ve yazı aracılığıyla kodlar. Kodu içeren bir metin vardır. Bu metin okur tarafından anlamlandırılmaktadır. Bilgi, duygu ve düşüncelerin çeşitli biçim, anlatım ve noktalama özelliklerine göre yerleştirildiği yapı olarak bir metin; bir iletiyi her türlü yazı şeklinde ifade eden bir araç olarak görülebilir (Güneş, 2013). Okur metin seçiminde kendi kriterlerini belirlemektedir. Hangi metnin önemli olduğunu tahmin etmek okuru anlamadan mümkün değildir. (Rosenblatt, 1999).

Okur odaklı kuramlar sayesinde yazar ve metnin yanı sıra okur da en az onlar kadar edebiyat ile ilgili çalışmaların, hatta edebiyat tarihinin doğal ancak etken bir parçası olarak kabul görmeye başlamıştır (Köseoğlu & Toprak, 2017). Günümüzde okurun metin üzerindeki etkisi de önem taşımaktadır. Okurun metin seçimi, amaca yönelik şekillenmektedir. Metin, okurun okuduklarına verdiği tepkiler doğrultusunda şekillenmektedir. Okuma becerisi geliştirilen çocuklar için bu durum daha büyük önem taşımaktadır. Ulusoy (2017) çocuk edebiyatı alanında üretilen kitapların gerçek tüketicisi olan çocukların tepkilerinin alınmasının, çocuklar için anlamlı ve onlara okuma zevki veren ürünlerin oluşturulmasında önemli katkılar sağlayacağını ifade etmektedir. Çocuk edebiyatında ihtiyaçların belirlenmesi, çocuk okurların bir edebî metne yönelik tepkilerinin ne olduğunun anlaşılması açısından önem taşımaktadır. Bununla birlikte ulusal literatür incelendiğinde okur-tepki teorilerinin kullanıldığı ve öğrencilerin edebî ürünlerle ilgili görüşlerinin alındığı çalışmaların yok denecek kadar az olduğu gözlenmektedir (Ulusoy, 2017, s. 487). Bu sebeple bu çalışmada 5. sınıf öğrencilerinin seçilen bir çocuk kitabına yönelik tepkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu bağlamda Ulusoy'un (2016) çalışmasından hareketle şu sorulara cevap aranmıştır:

1. 5. sınıf öğrencilerinin metin ve okur merkezli cevapları nelerdir?
2. Öğrencilerin metin ve okur merkezli cevaplarının dağılımı nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada 5. sınıf öğrencilerinin Behiç Ak tarafından yazılan ve resimlenen *Vapurları Seven Çocuk* Kitabına ilişkin tepkilerine odaklanılmıştır. Bu nedenle araştırma durum çalışmasına göre düzenlenmiştir. Durum çalışması sınırlı bir problemin derinlemesine betimlenmesi, incelenmesi ve bir olgunun gerçek bağlamında irdelenmesidir (Merriam, 2013).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Bartın il merkezindeki bir devlet okulunun 5. sınıfında öğrenim gören 28 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin %39'u kız (n=11) ve %61'i erkektir (n=17). Araştırmada yer, konum kullanılabilirliğine imkân tanıyan uygun örnekleme (Merriam, 2013, s. 78) kullanılmıştır. Çalışmaya katılma konusunda gönüllü ve istekli olmayan öğrenciler çalışmaya dâhil edilmemiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada 5. sınıf öğrencilerinin tepkilerini belirlemek amacıyla Behiç Ak tarafından yazılan ve resimlenen *Vapurları Seven Çocuk* (Gün Işığı Kitaplığı) isimli kitap kullanılmıştır. Güneş ve Çevik (2019), çocuk kitaplarında ele yaklaşımları inceledikleri çalışmanın verileri doğrultusunda bu kitabın günümüz eğitim yaklaşımlarından yapılandırıcı bakış açısı ile kaleme alınmış olması bakımından önemli olduğunu düşünmektedirler. Kitap mutlu bir mahallede yaşayan, tatilde vapur yolculuğu sırasında balon satarak para kazanan Fırat'ın çevresinde şekillenmektedir. Fırat'ın annesi Aysel Hanım, kardeşi Emre, komşu Meliha Hanım, Hayati Bey, Yunus Bey ve Tebeşir (evin kedisi) kitabın diğer kahraman ve varlık kadrosudur. Ana fikri doğayı korumak olan kitapta mahallede yaşanan kentsel ve sosyal değişimin yarattığı rahatsızlık ve buna karşın bir geriye dönüş isteği samimi bir dille kaleme alınmaktadır.

Öğrencilerin kitaba yönelik tepkilerini alabilmek için şu aşamalar takip edilmiştir: Öncelikle Bartın ili Millî Eğitim Müdürlüğünden araştırma için gerekli izinler alınmıştır. Uygulama yapılacak olan sınıftaki öğrencilere kitap ara tatile girmeden önce dağıtılmış, öğrencilerden kitabı okumaları ve kitaptaki resimleri incelemeleri istenmiştir. Ara tatilden sonra bir ders saatinde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak öğrencilerin tepkileri alınmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerden, Hancock (2008, s. 424) tarafından belirlenen Ulusoy (2016) tarafından uyarlanan ve daha sonra Karagöz (2018) tarafından kullanılan aşağıdaki soruları yazılı olarak cevaplamaları istenmiştir.

- 1) Bu kitap kendini nasıl hissetmeni sağladı? (estetik)
- 2) *Vapurları Seven Çocuk*, kitabı için: Bu kitabın kendi hayatınla veya tanıdığın biri ile ilgili hatırlattığı şeyler var mı? (deneyimsel)
- 3) Bu kitapta senin için hangi mesajlar veya anlamlar var? (yorumlayıcı)
- 4) Eğer kitaptaki karakterlerden biri olmak isteseydin hangisini seçerdin ve neler yapmak isterdin? (bilişsel)

2.3. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmış, veriler tümdengelimsel bir bakış açısıyla analiz edilmiştir. Bu bağlamda veriler Wollman-Bonilla ve Werchadlo (1995, s. 564-565) tarafından geliştirilen Ulusoy'un (2016) dilimize uyarlayarak geliştirdiği kategoriler kullanılmış, analiz edilmiş ve bu kategorilere uyan cevapların frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır.

Metin merkezli cevaplar

1. Hikâyeyi yeniden anlatma
2. Karakterleri anlama
3. Soru sorma
4. Tahmin etme
5. Ana fikir

Okur merkezli cevaplar

1. Kişisel tepki (düşünceler ve hisler)
2. Hikâye ile deneyimleri arasında bağlantı kurma
3. Hikâyedeki olaylara katılma isteği

Yapılan analiz sonucunda “okur merkezli cevaplar” ve “metin merkezli cevaplar” şeklindedir. Ayrıca, her kategori ile ilgili toplanan verileri temsil eden yazılı örnekler bulgular bölümünde sunularak yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Tablo 1’de öğrencilerin Vapurları Seven Çocuk isimli kitaba yönelik yazılı tepkilerine ilişkin verilere yer verilmiştir:

Tablo 1. Öğrencilerin “Vapurları Seven Çocuk” Kitabına ilişkin verdikleri cevapların dağılımı

Vapurları Seven Çocuk	N	%
METİN MERKEZLİ CEVAPLAR	63	48,46
Hikâyeyi yeniden anlatma	4	3,07
Karakterleri anlama	33	25,39
Soru sorma	--	--
Tahmin etme	2	1,54
Ana fikir	24	18,46
OKUR MERKEZLİ CEVAPLAR	67	51,54
Kişisel tepki (düşünceler, hisler)	30	23,08
Hikâye deneyimleri ile yeniden bağlantı kurma	12	9,23
Hikâyedeki olaylara katılma isteği	25	19,23
TOPLAM	130	100

Tablo 1’de öğrencilerin Vapurları Seven Çocuk başlıklı kitaba yönelik tepkileri incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin okur merkezli cevaplarının (%51,54), metin merkezli cevaplarından (% 48,46) biraz fazla olduğu görülmektedir. Genel olarak bakıldığında öğrencilerin metin merkezli cevapları ve okur merkezli cevaplarının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

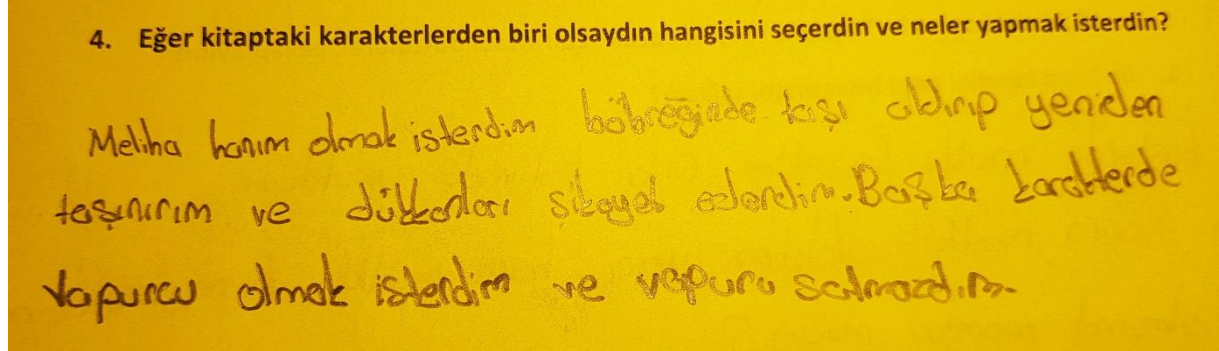
Tablo 1’e göre öğrencilerin en fazla karakterleri anlama (%25,39) ilgili tepkilerinin ve kişisel tepkilerinin (%23,08) öne çıktığı görülmektedir. Bunları sırasıyla hikâyedeki olaylara katılma isteği (% 19,23), ana fikir (%18,46) ve hikâye deneyimleri ile yeniden bağlantı kurma (%9,23) takip etmektedir. Öğrencilerin çok küçük bir oranının hikâyeyi yeniden anlatma (%3,07) ve tahmin etmeyi (%1,54) içeren yazılı cevaplar verdikleri, hiçbirinin de soru sormadığı görülmektedir.

3.2. Metin Merkezli Sorulara Verilen Cevaplara İlişkin Örnekler

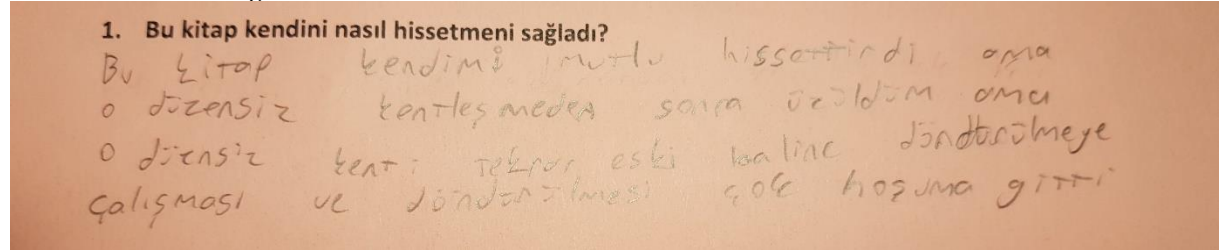
Hikâyeyi yeniden anlatma

Yazılar analiz edildiğinde öğrencilerden 4'ünün hikâyeyi yeniden anlatma eğilimi gösterdikleri tespit edilmiştir. Görsel 1 ve 2'de örneklendirildiği gibi öğrencilerin kitapla ilgili mesajlar veya çıkarımlar yapmak yerine olayları özetledikleri görülmüştür. Görsel 2'de 6 numaralı öğrencinin olayların kendisinde uyandırdığı duygulara yer verilmektedir. Her iki öğrencinin de hikâyeyi anladığı belirlenmiştir.

Görsel 1 11 numaralı öğrencinin cevabı

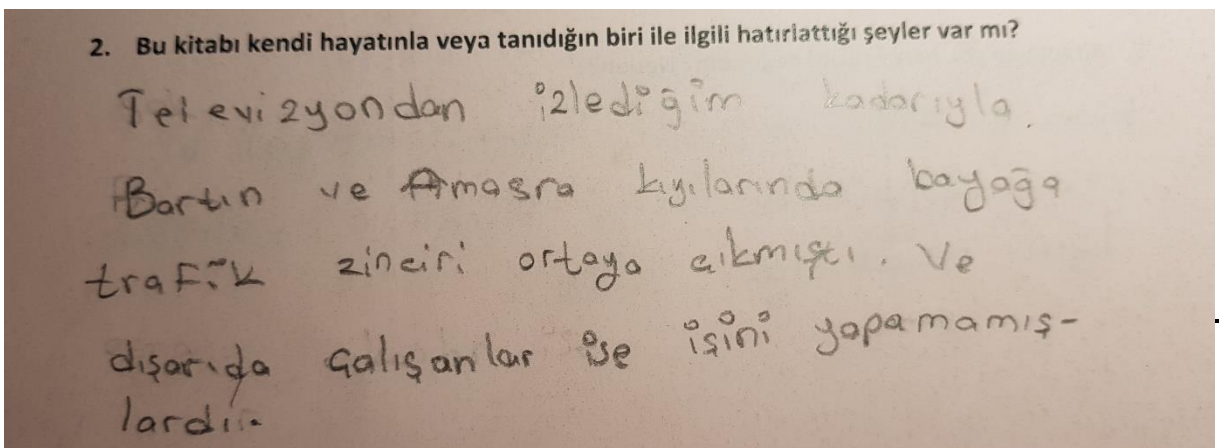
Görsel 2 6 numaralı öğrencinin cevabı

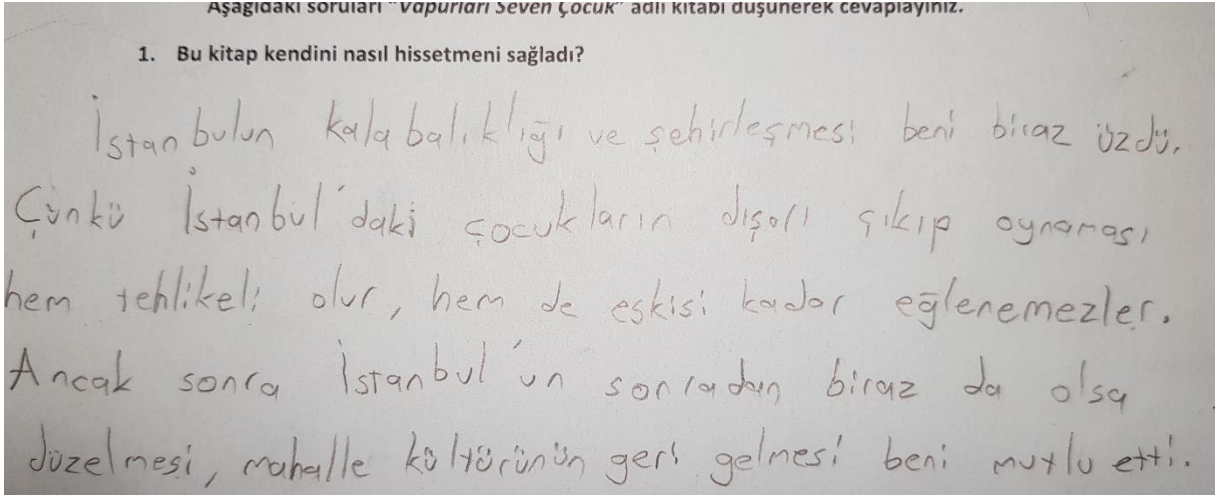
Karakterleri anlama

Öğrencilerin cevapları incelendiğinde öğrencilerden 33'ünün karakterleri anlamaya ilişkin cevaplar verdikleri görülmektedir. Yaşanan hızlı şehirleşmeden kaynaklanan problemleri Görsel 3'te görüldüğü üzere 3 numaralı öğrencinin anladığı, karşılaştırma yaparak değerlendirebildiği görülmektedir. Kitapta Fırat ve mahalleli kendi yaşam alanlarının tehdit edilmesinden mutsuz olmuşlardır. Bu duyguya 3 numaralı öğrencinin cevabında rastlanmaktadır. Görsel 4'te 14 numaralı öğrenci kendi kentinde yaşanan trafik yoğunluğunu anımsatarak bu olayın haber olacak kadar rahatsızlık uyandıran bir durum olduğunu hatırlatmaktadır. Bu durum öğrencinin kitabın konularından birini oluşturan kalabalıklaşmadan duyulan rahatsızlığı anladığını göstermektedir.

Görsel 1 3 numaralı öğrencinin cevabı

Görsel 2 14 numaralı öğrencinin cevabı

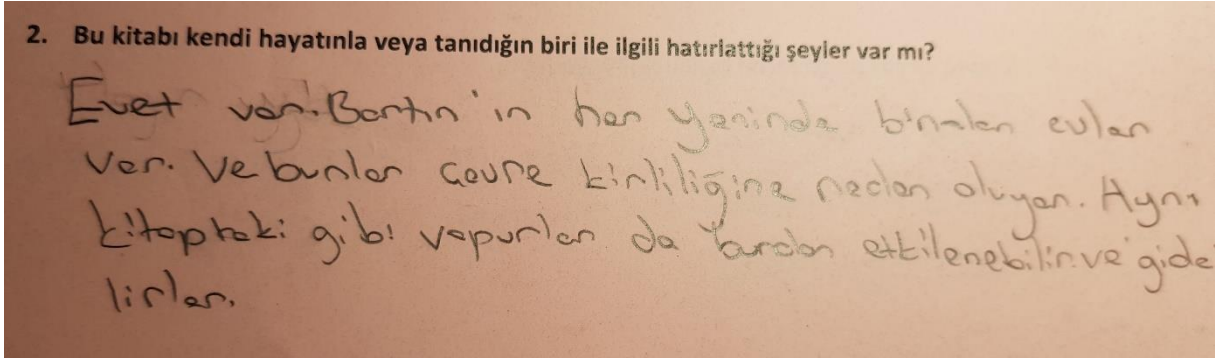
Soru sorma

Okurdan metne karşı bir sorgulama ile tepkide bulunma verisine rastlanmamıştır. Yaşanan olayın etkilerine karşı bir tepki gösterilmiş ve cevap aranmaya karşılık gelecek bir cevaba rastlanmamıştır. Daha açık ifade etmek gerekirse öğrenciler duruma yönelik sorgulama eğilimine girmemişlerdir.

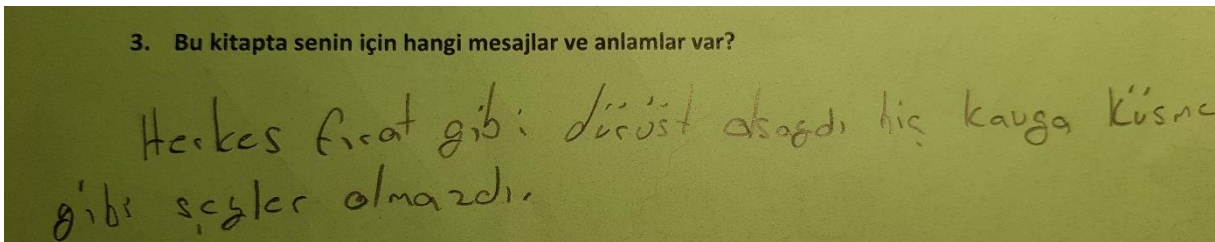
Tahmin etme

Öğrencilerden ikisi hikâyede gerçekleşen olayın etkisi ile kendi çevresi arasında bir yakınlık kurarak bir tahminde bulunmuştur. 15 numaralı öğrencide kalabalığın yaşanan şehirde de bir kirliliğe neden olacağı yargısı hâkim olmuştur. Görsel 6'da ise 20 numaralı öğrenci başkahramanın davranışlarından yaptığı çıkarım ile kavgaların önüne geçen kişilik özelliğinin karakter olabildiğini ifade etmiştir.

Görsel 3 15 numaralı öğrencinin cevabı

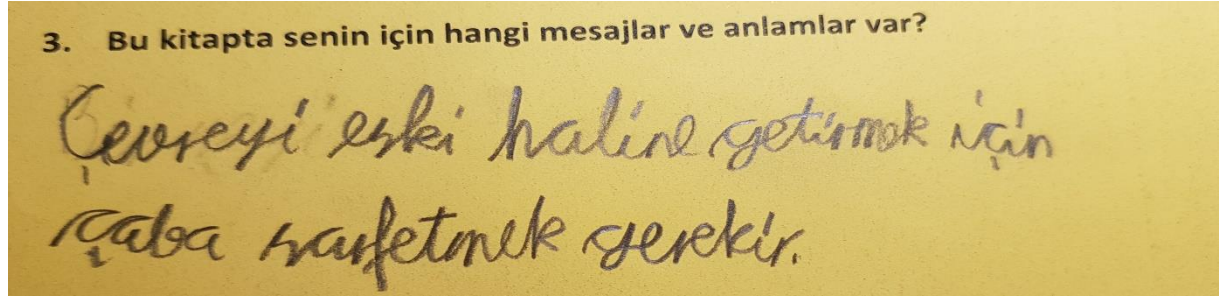
Görsel 4 20 numaralı öğrencinin cevabı

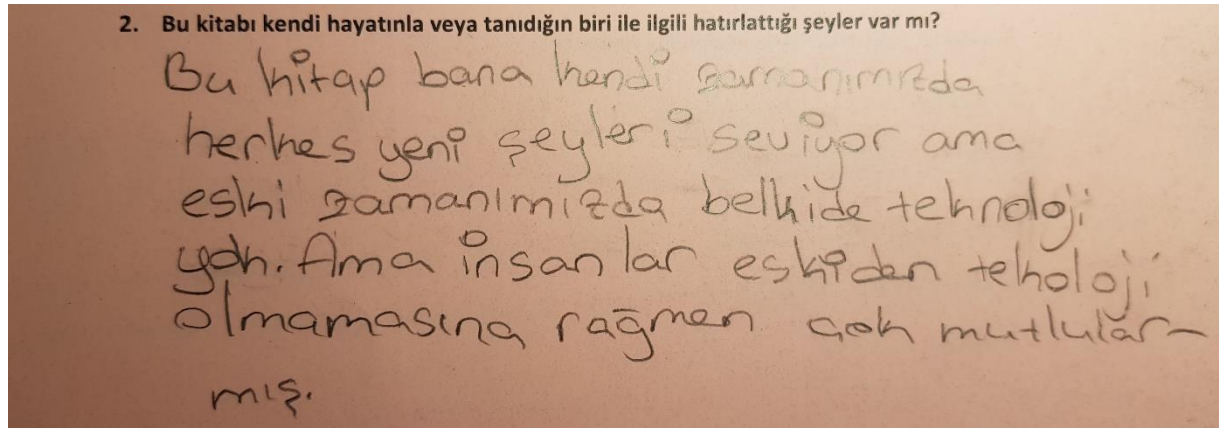
Ana fikir

Araştırma sonucuna göre öğrencilerden 24'ünün okudukları kitabın ana fikri ile çıkarımlara ulaştıkları belirlenmiştir. Kitapta yaşanan çarpık kentleşme ile ortaya çıkan sorunlar ele alınmış, birlikte yaşama kültüründen uzaklaşmanın etkileri irdelenmiştir. 7. görselde 23 numaralı öğrenci doğanın tahribatını önlemek için çaba göstermek gerektiğini ifade ederken 24 numaralı öğrenci ise teknolojik gelişmelerin insan yaşamına olumsuz yansımalarının etkisi üzerinde durmuştur. Görsel 9'da görüldüğü gibi 10 numaralı öğrenci bu sürecin kendi şehrine yansımalarını istemediğini ifade etmiştir.

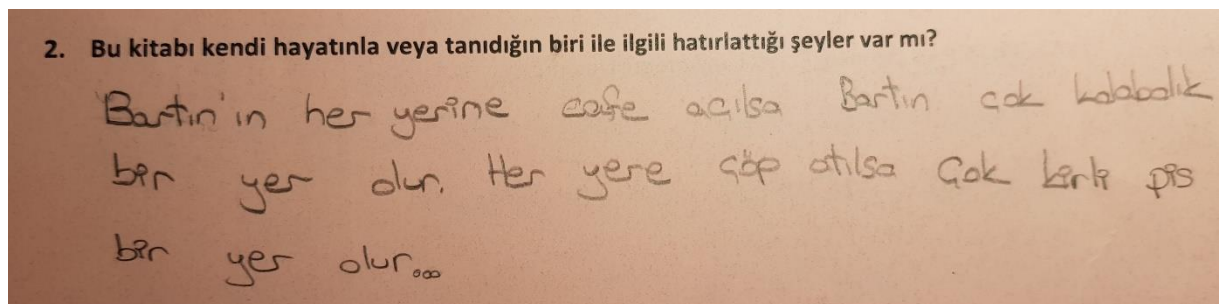
Görsel 5 23 numaralı öğrencinin cevabı

Görsel 6 24 numaralı öğrencinin cevabı

Görsel 7 10 numaralı öğrencinin cevabı

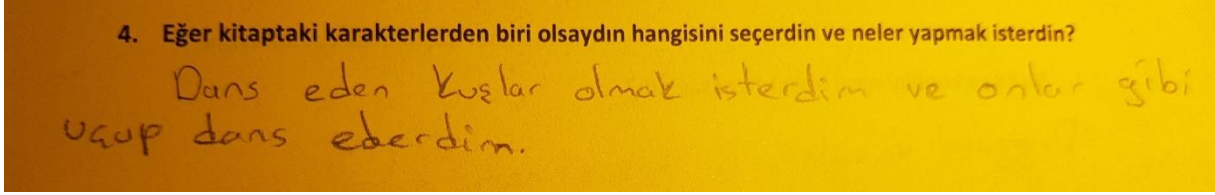
3.2. Okur Merkezli Sorulara Verilen Cevaplara İlişkin Örnekler

Kişisel tepki

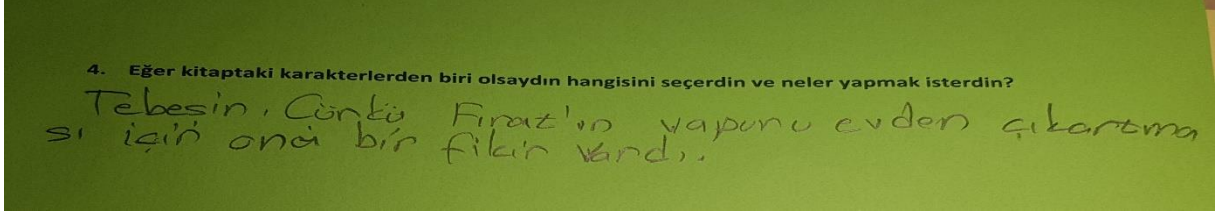
Öğrencilerden 30'unun kişisel tepkilere yer verdikleri görülmüştür. Görsel 10 ve 11 incelendiğinde metnin öğrencilerde uyandırdığı olumlu duyguların yansımaları görülmektedir. Görsel 10'da 27 numaralı öğrencinin kitaptan seçtiği karakterin başkahraman değil de orada dans etmeyi seven kuşlar

olduğu görülmektedir. Bu tepki kişisel özdeşim kurmada ilgi ile açıklanabilir. Görsel 11'de 1 numaralı öğrenci ise yaşanan bir olayda çözüme ilham kaynağı olan kedi olmayı yeğlemiştir.

Görsel 8 27 numaralı öğrencinin cevabı

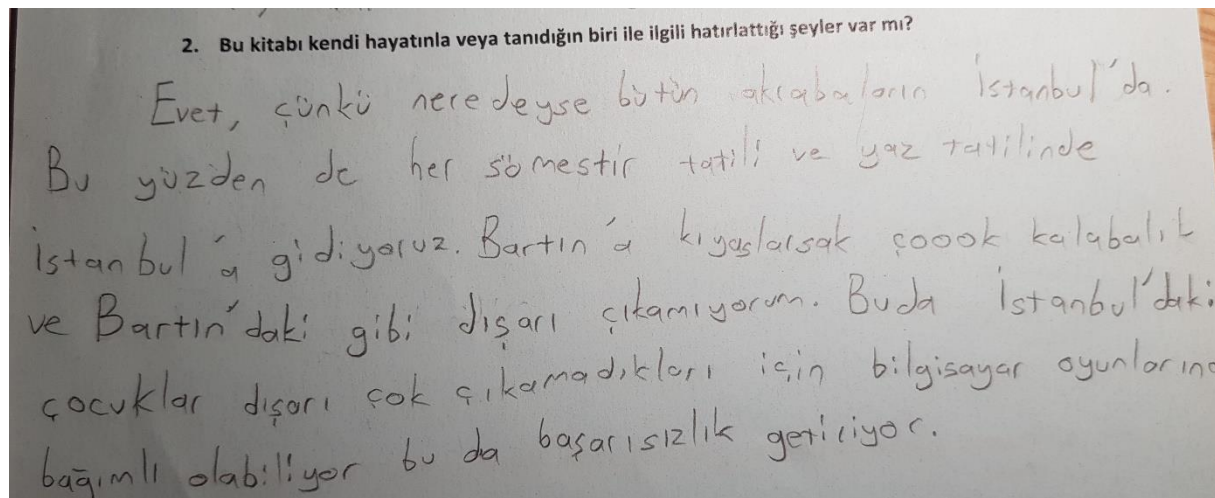
Görsel 9 1 numaralı öğrencinin cevabı

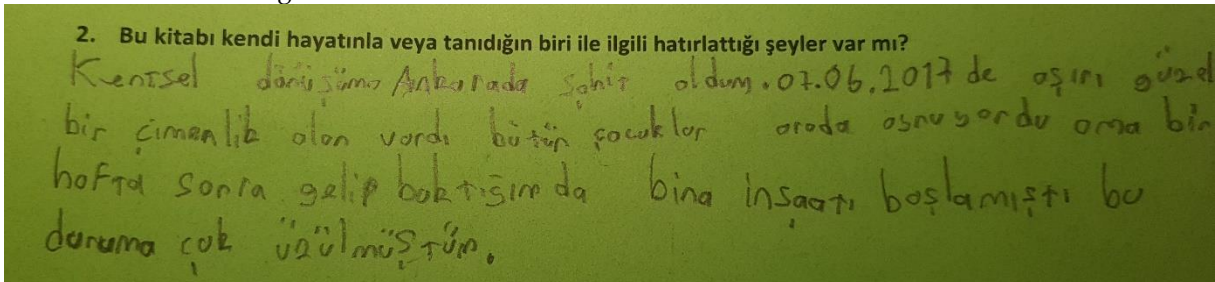
Hikâye deneyimleri ile yeniden bağlantı kurma

Öğrencilerden 12'sinin hikâye deneyimleri ile yeniden bağlantı kurdukları görülmüştür. Görsel 12'de görüldüğü üzere 3 numaralı öğrenci Bartın'da yaşadığı özgürlüğü büyük bir şehirde yaşayamadığını ifade etmiştir. Görsel 13'te ise 19 numaralı öğrenci yaşadığı bir olay ile bağlantı kurarak duyduğu üzüntüyü dile getirmiştir.

Görsel 10 3 numaralı öğrencinin cevabı

Görsel 11 19 numaralı öğrencinin cevabı

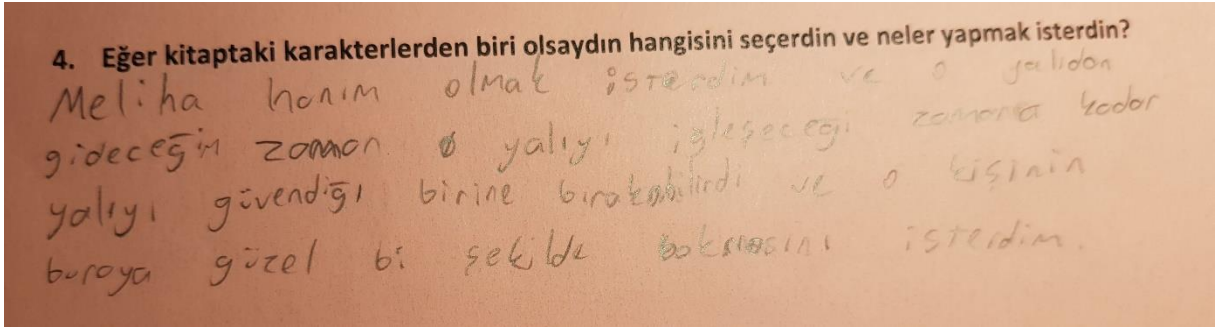

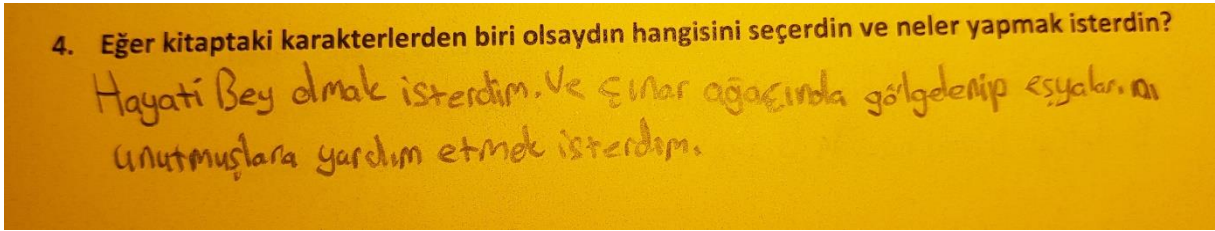
Hikâyedeki olaylara katılma isteği

Öğrencilerden 25'i "Eğer kitaptaki kahramanlardan biri olsaydın kim olmak isterdin?" sorusuna Fırat'ın annesi dışındaki kahramanlardan biri veya varlık kadrosundan biri olmayı isteme yönünde cevap vermişlerdir. Öğrenciler Fırat olarak mahalleyi kurtarmak, kardeşi Emre olup ağabeyine el sallamak, Tebeşir olup ilham kaynağı olmak, kuşlar olup dans edebilmek, Hayati Bey gibi eski eşyaları tamir edebilmek, Meliha Hanım gibi mahallesinden kopmamak, vapurun kaptanı olarak vapuru idare edebilmek gibi olayın çok yönlü özellikleri ile bir parçası olmak istemişlerdir. Görsel 14-15-16'da bunlardan birkaçı örneklendirilmiştir.

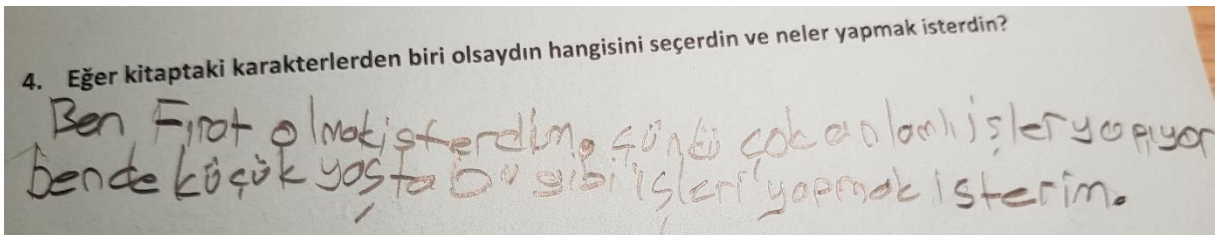
Görsel 12 6 numaralı öğrencinin cevabı

Görsel 13 25 numaralı öğrencinin cevabı

Görsel 14 8 numaralı öğrencinin cevabı

4. Sonuç

Yazıda temel hedef okunmak ve anlaşılmasıdır. İyi yazarlar ben kendim için yazıyorum, okunma kaygım yok demezler (Eco, 2011). Yazar okunmak ister okur da anlamlandırmak. Okuruna ulaşmayan bir yazı anlam kazanmaz. Bu sebeple okurun edebiyatın temel ögesi olduğu aşikârdır (Özdemir, 2017). İletişimin bu yönü yazarı için okuru vazgeçilmez bir noktaya koymaktadır. Kimi zaman bireysel farklılıklar kimi zaman edinilen tecrübeler kimi zaman da yazarın üslubu okurun metin ile kurduğu bağı şekillendirmektedir. Bu bağ şekillenirken okur ve yazar arasında edebiyat işlev görür. Çocuk kitaplarında ise bu durum daha belirgindir. Sever (2012) çocukların ilişki alanının yakın çevresi ile sınırlı olduğunu ifade etmektedir. Etkileşimin aile, yakın çevre, okul ve kitaplar olduğu

düşünüldüğünde en yalın tepkiyi çocuklar verecektir. Çocuk edebiyatı ürünleri bu bakımdan önem taşımaktadır. Çocuk edebiyatı ürünleri, çocuğun iyi vakit geçirmesini sağlar ve çocukta yeni öğrenmeleri gerçekleştiren bir eğitim aracı görevi üstlenir (Baş, 2012; Tompkins, 2005; Sever, 2013; Ulusoy ve Altun, 2018). Kahramanlara, olayın akışına karşı verilen tepkiler de bu çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır.

Ulusoy (2016), kitapların öğrenciler üzerinde yüksek duygusal etki yarattığını gözlemiştir. Karagöz (2018), benzer bir çalışmada öğrencilerin kitaplarda anlatılmak istenilenlerle yaşamları arasında bağlantı kurdukları, deneyimlerini yansıttıkları, kişisel duygu ve düşüncelerine yer verdikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada da katılımcıların yaşadıkları olaylar doğrultusunda kitaba benzer tepkiler verdikleri görülmektedir. Yekeler ve Ulusoy (2017), yaptıkları çalışmada incelenen kitaplara öğrencilerin duygusal tepkiler verdiklerini, kitap ile kendi deneyimleri arasında bağlantı kurduklarını ve kitaptaki olaylara katılmak istediklerini bulgulamışlardır. Bu çalışmada da öğrencilerin metinde geçen olaylarla kendi hayatlarını özdeşleştirdikleri anlaşılmıştır. İki çalışmanın bulgusunun ortak oluşunun kitap yazarları için kurgulamada ve eğitimciler içinse kitap tercihinde önemli olduğu düşünülmektedir. Karagöz (2018), resimli çocuk kitapları ile ilgili ortaokul beşinci sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmada katılımcıların kitaplarda anlatılmak istenilenlerle yaşamları arasında bağlantı kurdukları, deneyimlerini yansıttıkları, kişisel duygu ve düşüncelerine yer verdikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç dört araştırmada da belirlenmiş, çocukların kendileriyle bağ kuracakları kitaplara yönelik tepkiler verdikleri gözlenmiştir.

Bu çalışmalar ışığında çocuk okurların tepkilerinin dikkate alındığı bir çocuk edebiyatı oluşturmanın gerekli olduğu görülmektedir. Okur odaklı anlayışlar ve eğitim anlayışları doğrultusunda çocuğun sosyal, psikolojik gelişimi açısından ihtiyaçlarına cevap veren metinlerin oluşturulması önemlidir. Çocukta olumlu duygular uyandıran ve çocuğun hayatıyla bağ kurmasını sağlayan bir kurgulama anlayışla eserlerin kaleme alınması gereklidir. Çünkü çocuk okurlarda kendilerini merkeze koydukları bir anlayışın oluştuğu görülmektedir.

Kaynakça

- Ak, B. (2017). *Vapurları seven çocuk*. İstanbul: Günışığı.
- Akyol, H. (2013). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Arıcı, A. F. (2018). *Okuma eğitimi*. Ankara: Pegem.
- Baş, B. (2012). *Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Siyasal.
- Eco, U. (2011). *Genç bir romancının itirafları*. İstanbul: Kırmızı Kedi.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Güneş, F. (2013) *Türkçe öğretimi, yaklaşım ve modeller*. Ankara: Pegem.
- Güneş, F. (2013) Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-12.
- Güneş, F. (2017). Okuma sürecinde metindeki anlamdan zihindeki anlama. *International Journal of Language Academy*. Volume 5/1, s. 7/2.
- Güneş, F. ve Çevik, A. (2019). Çocuk kitaplarındaki yaklaşımların incelenmesi. *International Journal of Language Academy*. Volume 7/1, s. 279/293.

- Karagöz, B. (2018). Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin resimli çocuk kitaplarına ilişkin tepkileri üzerine bir inceleme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1198-1218.
- Karatay, H. (2014). *Okuma eğitimi, kuram ve uygulama*. Ankara: Pegem.
- Köseoğlu, B. ve Toprak, M. (2017). Modern kuramların postmodern yansımaları: okur odaklı edebiyat kuramlarında okurun konumlandırılışı. *Diyalog*, 1, 49-70.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için rehber*. (çev: Selahattin Turan). Ankara: Nobel
- Özdemir, E. (1993). *Okuma sanatı*. Ankara: İnkılap.
- Özdemir, E. (2017). *O iyi kitaplar olmasaydı*. Ankara: Bilgi.
- Rosenblatt, L. M. (1999). *Literature as exploration* NY: The Modern Language Association of America.
- Tompkins, G. E. (2005). *Language arts: Patterns of practices*. New Jersey: Pearson.
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı.
- Sever, S. (2012). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem.
- Sever, S. (2013). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü*. İzmir: Tudem.
- Ulusoy, M. (2016). Resimli çocuk kitapları ve okur-tepki teorisi. *İlköğretim Online*, 15(2), 487-497.
- Ulusoy, M. ve Altun D. (2018). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ve resimli çocuk kitapları ile ilgili metaforları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(67), (1206-1221).
- Yekeler, A. D. ve Ulusoy, M. (2017). İlkokul öğrencilerinin bilgi verici resimli çocuk kitaplarına yönelik tepkileri. *Journal of Anatolian Cultural Research*, 2017, 1 (2), 20- 39.